

Cöliákia, mint autoimmun betegség

Cöliákia típusai

Manifeszt (nyilvánvaló) cöliákia: 2 típus

1. Klasszikus cöliákia:
 - tünetekkel és nyálkahártya eltérésekkel jár
 - a gluténtartalmú étrend mellett minden anyagra, vagy csak egy-egy anyagra kiterjedő felszívódási zavar figyelhető meg, amelyet teljes vagy részleges nyálkahártya károsodás kísér
 - az emésztőszervi tünetek dominálnak

2. Atípusos forma:
 - ma már gyakoribb a klasszikus formánál
 - legtöbbször a felnőtt életkorban megjelenő cöliákiásokra jellemző
 - van nyálkahártya eltérés, azonban nem az emésztőrendszeri tünetek dominálnak
 - tünetek:
 - vérszegénység
 - fogzománc hibák
 - menstruációs panaszok
 - növekedési zavar
 - bőrtünetek
 - állandó fáradtság

Silent (csendes) cöliákia:

- pozitív vérvizsgálat és nyálkahártya eltérés, de a betegek tünetmentesek
- általában véletlenül fedezik fel a betegséget (szűrővizsgálatok, gyomortükrözés, biopszia alkalmával)
- főleg cöliákiások rokonainál fordul elő

Látens (lappangó) cöliákia:

- bélrendszerei tünetek általában alig vannak (vagy nincsenek is)
- a vizsgálatkor a szövettani képet legtöbbször negatívként értékelik

- a vékonybél egy része, az éhbél nyálkahártyája általában ép a gluténtartalmú étrend mellett is
- a látens cöliákiasoknál életük során előfordult már nyálkahártya eltérést mutató biopszia, amely gluténmentes diétára regenerálódott
- a boholykárosodás glutén hatására ismételten bekövetkezhet
- az ilyen esetekben a pozitív vérvizsgálat, vagy a gluténérzékenység családi előfordulása indíthatja el a gyanút

Refrakter (tétlen) cöliákia: 2 típus:

1. Primer (elsődleges) refrakter cöliákia:
 - a frissen diagnosztizált betegek a megkezdett gluténmentes diétára nem reagálnak, a tünetek nem szűnnek és a vékonybél kóros szövettani képe sem rendeződik
 2. Szekunder (másodlagos) refrakter cöliákia:
 - hosszabb ideje tartó szigorú gluténmentes diéta mellett sem észlelhető a javulás, sőt az állapot romlása is előfordulhat
- Az a beteg tekinthető a gluténmentes diétára refrakternek (nem reagálónak), akinél 1 év szigorú gluténmentes diéta hatására sem következik be a javulás, sőt a betegség rosszabbodása figyelhető meg.
 - A tünetek enyhülése már napokkal, hetekkel a gluténmentes diéta megkezdésétől észlelhető, azonban a szövettani kép javulása akár 2 évig is eltarthat!
 - Annál a betegnél, aki a gluténmentes diétára nem javul, először a szándékosan vagy véletlenül elkövetett diétahibát kell felkutatni, majd, ha ez teljes mértékben kizárható, akkor szükséges a cöliakiás betegeket tovább vizsgálni és a további betegségek után kutatni.

Forrás:

<https://glutenerzekeny.hu/coliakia-mint-glutenerzekenyseg-tipusai/>